

Samenvatting LOWI-advies 2016-14

Verzoekers hebben geklaagd over Rapport 1(1A) en 2 van een onderzoeksinstituut omdat deze in strijd met verschillende principes uit de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening tot stand zouden zijn gekomen. Volgens Verzoekers is de keuze van methoden en criteria in Rapport 1 door Belanghebbenden vrijwel volledig afgestemd op het commerciële belang van de opdrachtgevers. Verder is de bronvermelding onvolledig en zijn bepaalde gegevens achterwege gelaten of zonder vermelding veranderd. Rapport 2 is volgens Verzoekers met weinig zorgvuldigheid tot stand gekomen en bevat ernstige fouten. Daarnaast is er weinig rekenschap gegeven van alternatieven en rivaliserende meningen.

De CWI heeft geoordeeld dat de onvolkomenheden in Rapport 1 onvoldoende zijn verbeterd in rapport 1A. De geconstateerde technische onvolkomenheden en onzorgvuldigheden heeft de CWI als onvoldoende zorgvuldige wetenschapsbeoefening aangemerkt. Van schending van de wetenschappelijke integriteit is echter geen sprake: Belanghebbenden waren zich bewust van de onvolkomenheden en hebben deze waar nodig gecorrigeerd.

Het Bestuur heeft besloten de conclusies van de CWI over te nemen.

Hieronder worden de meest relevante bezwaren van Verzoekers weergegeven:

- Verzoekers menen dat het handelen van Belanghebbenden verband houdt met de cultuur van het onderzoeksinstituut en dus met de wetenschappelijke integriteit van het onderzoeksinstituut. Het Bestuur heeft geen institutionele waarborgen geformuleerd om toekomstige schendingen van de wetenschappelijke integriteit te voorkomen. Verzoekers vragen het LOWI om dit bredere verband ook te betrekken in de advisering;
- Gezien de ernst van de klachten, hebben de CWI en het Bestuur onvoldoende onderzoek ingesteld;
- Belanghebbende 1 heeft actief de pers gezocht om het maatschappelijk debat ten gunste van de opdrachtgevers te beïnvloeden;
- De rapporten voldoen niet aan de eisen ten aanzien van bronnengebruik en verantwoording.

Hieronder worden de meest relevante overwegingen uit het advies van het LOWI weergegeven:

- De uitbreiding van de klacht naar het functioneren van het onderzoeksinstituut valt buiten de LOWI- procedure. Volgens artikel 8.1 LOWI-Reglement toetst het LOWI of het (voorgenomen) besluit van het Bestuur formeel en/of inhoudelijk op zorgvuldige wijze tot stand is gekomen. De CWI en het Bestuur hebben zich in de klachtprocedure niet kunnen uitspreken over dit (nieuwe) aspect. Op grond van de beginselen van een eerlijke procedure bij integriteitsklachten heeft het LOWI deze uitbreiding van de klacht niet beoordeeld;
- Het LOWI is van oordeel dat het onderzoek door de CWI zorgvuldig, onpartijdig en uitgebreid is geweest. De voor het onderzoek benodigde deskundigheid was geborgd door de raadpleging van verschillende externe experts. Hierdoor moet in beginsel worden uitgegaan van de juistheid van het onderzoek;
- Er zijn volgens het LOWI geen aanknopingspunten voor gereede twijfel aan de zorgvuldigheid van het onderzoek door de CWI. Van een bewust niet gebruiken van bepaalde bronnen is niet gebleken. Conform uitwerking 3.1 van de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening is de verwijzing naar geraadpleegde bronnen voldoende

gedocumenteerd. Of de geraadpleegde bronnen ook de conclusies van het rapport kunnen dragen, is niet ter beoordeling door het LOWI maar hoort thuis in het wetenschappelijk debat;

- Belanghebbende 1 heeft onzorgvuldig gehandeld omdat de Rapporten 1 en 1A dezelfde fouten bevatten, die opgemerkt en gecorrigeerd hadden moeten worden. Het besluit van zijn leidinggevende om deze rapporten uit te brengen, ontslaat Belanghebbende 1 niet van zijn eigen verantwoordelijkheid. Van schending van de wetenschappelijke integriteit is echter geen sprake omdat Belanghebbenden de onvolkomenheden wel hebben gecorrigeerd in Rapport 2. Klachten over de aannames en marges in Rapport 2, behoren tot de wetenschappelijke discussie en zijn niet beoordeeld door het LOWI;
- In strijd met principe 5 van de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening zijn in de Rapporten 1, 1A en 2 de opdrachtgevers en externe financiers van het onderzoek niet genoemd en is de onafhankelijkheid van de onderzoekers ten opzichte van de opdrachtgevers niet benadrukt. Hierdoor is sprake van verwijtbare onzorgvuldigheid. Naar het oordeel van het LOWI is geen sprake van schending van de wetenschappelijke integriteit: niet is gebleken dat de opdrachtgevers bewust niet zijn genoemd, en dat sprake was van beïnvloeding door de opdrachtgevers van de inhoud van Rapport 2, waardoor Belanghebbenden anders hebben gehandeld dan als verantwoorde wetenschappers had moeten. Conform uitwerking 5.3 van de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening was het beter geweest om de verhouding tussen Belanghebbenden en de opdrachtgevers duidelijk te maken;
- Het relaas van Belanghebbende 1 over zijn contact met de pers geeft het LOWI geen gronden om aan te nemen dat deze getracht heeft om via de pers het maatschappelijke debat ten gunste van zijn opdrachtgevers te beïnvloeden. Van schending van principe 4 van de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening over de onpartijdigheid van een wetenschapper is geen sprake;
- De gemachtigde van Verzoekers heeft de geheimhoudingsplicht geschonden door zijn medewerking te verlenen aan een interview en door dit interview te publiceren op zijn website. Het LOWI verwierpt zijn stelling dat het onderzoeksinstituut zelf ook de geheimhoudingsplicht heeft geschonden door een persbericht uit te brengen. Dit vond plaats voordat het onderzoeksinstituut wist van het verzoek aan het LOWI. Bovendien getuigt het van goed werkgeverschap om een weerwoord te geven op aantijgingen van schending van de wetenschappelijke integriteit.

Het LOWI oordeelt dat het verzoek ongegrond is en adviseert het Bestuur om zijn voorlopig besluit over te nemen als definitief besluit. Hierbij tekent het LOWI wel aan dat het niet vermelden van opdrachtgevers en externe financiers in de rapporten niet slechts slordige rapportage is, maar verwijtbare onzorgvuldigheid. Het LOWI concludeert dat de gemachtigde van Verzoekers de geheimhoudingsplicht van artikel 10 LOWI-Reglement heeft geschonden.

Het Bestuur heeft op 28 november 2016 een besluit genomen in overeenstemming met het advies en aanbevelingen van het LOWI. Er is geen sprake van schending van de wetenschappelijke integriteit, maar het niet vermelden van de opdrachtgevers en externe financiers beschouwt het Bestuur als verwijtbare onzorgvuldigheid. De interne processen van het onderzoeksinstituut zijn inmiddels aangescherpt.